

Woensdag 25 april 1917 – ochtendeditie

Berlijn, 24 april. Patrouillegevechten aan de boog bij Ieper.

Voor de verminkten.

Havre, 24 april. De president van de republiek heeft de Frans-Belgische commissie voor de conferentie over de in de oorlog verminkte militairen, die spoedig te Parijs zal worden gehouden, in gehoor ontvangen. Tegenwoordig waren generaal dr. Melis, hoofd van de Belgische gezondheidsdienst, De Paeuw, algemeen secretaris van de conferentie, generaal Malleterre en Bourgeois, Frans minister van arbeid.

De president zal de openingszitting op 8 mei bijwonen. Tevens zal dan een tentoonstelling worden aangericht van voorwerpen in verband met het werk, om de verminkten weer voor de maatschappij geschikt te maken. De conferentie zal drie dagen duren. Daarna zal men de plekken te Parijs en Vernon, waar in de eerste plaats aan de "her-opvoeding" wordt gewerkt, bezoeken. Baron de Broqueville, Bourgeois en Godart zullen de openingsrede uitspreken, de eerste uit naam van België, de beide anderen van Frankrijk.

Havre, 24 april. Vandaag hebben de Belgische ministers te Sainte Adresse een maaltijd aangeboden aan Brand Whitlock en de staf van het Amerikaanse gezantschap, uit erkentelijkheid voor de diensten, door hen in het bezette België bewezen. De vertegenwoordigers der bondgenootschappelijke rijken zaten mee aan. De ministers van justitie en buitenlandse zaken hebben hen aan tafel welkom geheten.

De *Matin* zegt, dat ook de Belgische minister Vandervelde eerlang naar Sint-Petersburg vertrekt.

Een Belgische zending in het land der Boeren.

Prof. dr. H. D. J. Bodenstein schrijft ons:

In oktober 1914 werden de heren mr. Standaert en dr. van de Perre door de Belgische regering naar Zuid-Afrika gezonden, om, zoals het heette, een einde te maken aan de lasterveldtocht door de Duitsers tegen België op touw gezet. In een lijvig deel van 374 bladzijden, met bovenstaande titel, geeft mr. Standaert nu het verslag van het werk van deze afgezanten. Dat zij door de Zuid-Afrikaanse regering werden verwelkomd is te begrijpen. Zuid-Afrika maakte toen juist de woelige tijden door, die volgden op de mededeling, dat men besloten had Duits Zuidwest Afrika voor de Engelsen te veroveren, en voor de regering waren de afgezanten geen geringe steun, omdat zij tegelijkertijd hunnerzijds een lasterveldtocht ondernamen tegen Duitsland. Het boek is geschreven in september 1915 en het is duidelijk, dat de schrijver na zijn vertrek de loop der gebeurtenissen in Zuid-Afrika niet meer heeft gevolgd. Had hij het gedaan, dan zou hij zich zeker hebben gewacht over het verzet tegen de regering een dergelijk oordeel te vellen, als hij heeft gedaan. Dan had hij zeker ook gezien, dat in de processen tegen generaal de Wet en de zijnen de rechters hadden moeten bekennen, dat er geen enkel bewijs van samenspanning met de Duitsers was geleverd; dan zouden Duitse kuiperijen ook niet een dergelijke grote rol hebben gespeeld in de verklaring van de verschijnselen.

Men leed in de Ententelanden in die dagen aan de Duitse-intrigeskoorts, en die ziekte had de heren afgezanten ook hevig aangetast. In de lijn van de regeringspolitiek lag het ook het Boerenvolk met die ziekte te besmetten en, zo heeft men de afgevaardigden daar ook menig staaltje te slikken gegeven van Duitse kuiperijen in Zuid-Afrika, waarover men vandaag een glimlach niet kan onderdrukken. Die koorts maakte ook, dat de heren zich een totaal verkeerde voorstelling vormden van de grootheid van hun taak. Men meende te staan tegenover een volk, dat, door Duitse propagandisten

bewerkt, aan België de schuld gaf van het gebeurde in augustus 1914. Toen ze eenmaal aan de gang waren, merkten ze, dat de taak betrekkelijk licht was, afgescheiden van de lichamelijke vermoeienissen gepaard aan het reizen en te spreken in ons land gedurende de zomer. Te merkwaardiger is het dat daarna de schrijver zich niet heeft afgevraagd of de basis, waarop hun missie steunde, niet onjuist was, en dat hij niet heeft ingezien, dat de houding van het Boerenvolk tegenover België zeer natuurlijk was.

Wat was in het kort de stand van zaken? Toen de oorlog uitbrak stonden de Boeren onwillekeurig aan de kant van Duitsland, zodra het bekend werd, dat Engeland aan de andere kant stond. Terecht zegt de schrijver, dat de Boeren nog altijd dromen van onafhankelijkheid; dat het juk voor hen is als een vernedering, een schande; dat de gedachte, dat de vaderlijke grond door de vreemdeling wordt beheerst, hen voortdurend knaagt, en, kon hij er hebben aan toegevoegd, dat de oorlog tussen Duitsland en Engeland voor hen de mogelijkheid voor ogen deed zweven om die onafhankelijkheid te herkrijgen. De schrijver vindt die trek naar onafhankelijkheid "overdreven sentimenteel" en bewijst daardoor niet bij machte te zijn geweest, zich in onze volksziel in te denken. Wat was natuurlijker dan dat ons volksgevoel in opstand kwam tegen het besluit van de regering, om voor Engeland op een rooftocht uit te gaan? Lag nog niet vers in ons geheugen de naamloze ellende, die wij in de jaren 1899-1902 hadden doorgemaakt, en waarvan Miss Emily Hobhouse onlangs nog getuigde, dat het groter was dan het leed, België aangedaan? Herinnerden wij ons niet nog heel goed, hoe onze vrouwen en kinderen in de concentratiekampen verhongerden, na eerst als wilde dieren in klopjachten te zijn opgevangen? Zagen wij niet nog duidelijk voor onze geest ons verwoest land, waar bijna geen hoeve was blijven staan en ons vee was weggeroofd en afgemaakt? Moesten wij niet dagelijks tot onze spijt merken, dat onze Britse

medeburgers niet van zins waren goedschiks de gelijkheid, ons door de wet gewaarborgd, in praktijk te brengen, zodat de gedachte aan het verleden zowel als de zorg en de strijd om het toekomstige voortbestaan van ons volk ons verbitterden?

Zijn er Duitse kuiperijen nodig om in dergelijke grond anti-Britse gevoelens te voorschijn te roepen? Gesteld eens dat Duitsland België annexeerde en na verloop van tijd, in plaats van de vroegere onafhankelijkheid, er zelfbestuur instelde; terwijl echter de Duitse bureaucratie, bestaande uit ingevoerde Duitsers en Duitsgezinde Belgen, de Vlaming een even harde strijd te voeren gaf tegen verduitsing als vroeger werd gevoerd tegen verfransing; en dat een Duitsgezinde regering, steunende op de sterke macht van ingestroomde Duitsers en duitskiljons, last gaf om Holland voor Duitsland te veroveren; zou dan de enige verklaring van een Vlaamse opstand tegen een dergelijke regeringspolitiek kunnen zijn Hollandse kuiperijen? Zou de schrijver dan een verlangen naar eigen onafhankelijkheid bij de Vlamingen toeschrijven aan “overdreven sentimentaliteit”?

En nu de houding van de Boeren tegenover België. Van hetgeen in België gebeurd was, wisten zij niets anders dan wat hun dagelijks werd opgedist door Reuter op de Engelse pers. Een honderdjarige ervaring heeft ons geleerd, dat de Engelse pers op het punt van de karakterisering van de vijand niet erg te vertrouwen is. Herinnerden wij ons niet maar al te goed, hoeveel wredeheden en laagheden ons stelselmatig werden en nog worden aangewreven? Waarom zou die pers opeens waarheidlievender zijn geworden? Men schortte zijn oordeel op. Toen echter stamverwanten in de eigen taal kwamen vertellen wat er gebeurd was en daarvan authentieke(?) bewijzen gaven, veranderde de zaak. Men kwam tot de conclusie, dat er al heel weinig verschil was tussen de grote mogendheden, wanneer het ging om hun belangen tegenover het recht van een klein volk.

Dit nu wat de hoofdzaak betreft. Overigens komt er nog heel wat betwistbaars en onjuists voor in het werk van mr. Standaert. Men kan zien, dat hij veel heeft verkeerd met Engelsen en Engels gezinden. Zo zegt hij, dat de Boer “traag en weinig vooruitstrevend” is. De schrijver zelf heeft het over niets anders dan de bedrijvigheid en welvarendheid van de streken, waardoor hij heeft gereisd, en vermeldt ook het feit, dat landbouw en veeteelt bij ons met rasse schreden vooruitgaan. Hij heeft dus blijkbaar meer waarde gehecht aan het oordeel van de Engelsen dan aan hetgeen zijn eigen ogen hem te zien gaven.

Uit Engelse koker komt ook zeker het oordeel over de “Stellenbosse geest”, die zou zijn “vitachtig, zeer uitsluitend op taalgebied en ietwat anti-Brits”. Een grote gelijkenis met het oordeel van de franskiljons over het flamingantisme, nietwaar? Hij heeft het, precies zoals de gewone jingo ook, voortdurend over “de taal”. Volgens hem heeft Engeland bij het Verdrag van Vereniging beloofd onze taal te eerbiedigen. Het Verslag van de Onderhandelingen tussen Boer en Brit van 1902, opgesteld door ds. Kestell en van Velden, leert ons het tegendeel.

Dat enige Boeren opstapten, toen men een vergadering sloot met het zingen van het Engelse volkslied, ontlokt aan de schrijver de woorden: “Wat zijn ze toch opvliegend, die ingezetenen van Tulbagh!”. Stel, Duitsland annexeert België en het Duitse volkslied wordt gezongen, dan zal mr. Standaert zeker rechtstaan en uit volle borst meezingen!

Generaal Maritz wordt een Duitse generaal genoemd! Ik neem het de heer Standaert niet kwalijk, dat hij niet weet, dat Maritz de generaalstitel heeft verworven in de strijd om onze onafhankelijkheid.

Ik heb me vrolijk gemaakt over de “aan het burgerlijk bestuur toegevoegde aalmoezenier, die altijd op verzoek van de burgemeester het gebed zegt”, en over “de driemaandelijke biddag – een godsdienstige plechtigheid, die ’s nachts wordt gevierd” (Bedoeld is vermoedelijk de avondmaalsviering).

Tenslotte nog een enkele opmerking. De schrijver verwijt aan de Boeren, dat zij te veel aan politiek doen. Als zij het voorbeeld van de Vlaamse boer volgden, en alleen één maand voor de verkiezingen aan politiek deden, zou de opbrengst van de landbouw zeker groter zijn. Zeker, mr. Standaert, misschien zou de opbrengst van het land groter worden, maar vraag er niet naar, hoe het dan gesteld zou zijn met de levensbelangen van het Afrikaanse volk. Is het niet juist dit gebrek aan politieke belangstelling voor de eigen levensbelangen die een onwillige regering in staat heeft gesteld aan Vlaanderen zijn rechten te onthouden en aan Vlaamse afgevaardigden de moed heeft gegeven om op het kritieke moment het Vlaamse recht in de steek te laten?

Woensdag 25 april 1917 – avondeditie

Onze correspondent te Havre meldt, dat er binnenkort te Parijs en te Ste-Adresse grote recepties zullen gehouden worden ter ere van generaal Tombeur, de overwinnaar in de veldtocht in Oost-Afrika.

Van generaal Malefeyt, de vice-gouverneur van Kongo, koninklijk commissaris in de op de Duitse troepen veroverde provincies in Afrika, komen uitstekende berichten in. Generaal Malefeyt heeft zijn gouvernement niet te Tabora, maar te Oedsji-daji, aan het Nianzameer, gevestigd.